

GAZETA NARODOWA I OBCA

Sine ira & studio, quorum causas procul habeo.

C. TACIT.

Z WARSZAWY W SOBOTĘ DNIA 3. MARCA ROKU 1792.

Dalszy ciąg wiadomości o seymikach.

Zaprzysięgły ustawę rządową, województwo *Rawskie*, powiat *Upitski*, powiat *Oszmiański*, powiat *Rzezycki*, powiat *Telszewski*.

Dziękczynienia za ustawę rządową nakazały województwo *Trockie*, powiat *Łucki* cofnąć dawne instrukcje, posłom swym dziękować, i we wszystkim do prawideł konstytucyi stosować się nakazał; powiat *Eyszyski*, powiat *Raciążki*, powiat *Gombiński*, powiat *Zawileyski*, powiat *Mławski*, ziemia *Ciechanowska*, wdztwo *Kijowskie* zebrane w czterech powiatach w *Zytomierzu*, wysłało po jednym delegowanym z powiatu, z podziękowaniem Nayjaś: PANU i stanom za ustawę rządową, toż województwo uchwa-
liło po 18. groszy z dymu, na kościół opatrności Bogu przez naród ślubowany.

Sekretarya wielka koronna po dobrowolnym złożeniu *X. Kajetana Soltyka*, xiędzu *Joachimowi Dembowskiemu* Archidyakonowi *Gnieźnieńskiemu*:

Chorągwo ziemi *Warszawskiej* po postąpieniu *P. Felixa Gorskiego* na Podkomorstwo teyże Ziemi, wakujące, *P. Jozefowi Okeckiemu* bywшему Sędziemu ziemskiemu *Warszawskiemu*, są konferowane.

Kopia Listu Obywatelów ziemi Wizkiej na seymik zgromadzonych, do Najjaśniejszego PANA pisanego dnia 14. Lutego. 1792. roku z Wizny.

Obywatele ziemi *Wizkiej* zgromadzeni podług prawa na seymik dnia 14. lutego; idąc chwały godnym przykładem, który Komis: *Porządkowa Cywilno Woyłkowa* teyże ziemi *Wizkiej*, oddawszy listowne *W. K. Mci* chęci swoich oświadczenie, wraziła w serca obywatelskie, niosą tym torem w ogólniejszej postaci najgłębsze *W. K. Mci* podziękowanie, za nieustanne trudy i prace, które w ciągu dzisiejszego seymu dla dobra narodu podejmujesz.

Jeżeli dobroć i świętość konstytucyi rządowej na dniu 3cim Maja zapadłej, już dotąd od każdego dobrze zrozumianej, postawiła nas w stopniu konfyderacyi, independencyi, i doskonałości rządu; i jeżeli poczy-
na naród poznawać, że nie mija go szczęśliwa kolej, pod której losem państwa na przemian zostają, winniśmy Najjaśniejszy PANIE wyznać, że są to dzielne skutki pieczołowitości twojej o dobro publiczne. — Urodzony w wolnym narodzie *Polak*, prócz poznania skłonności krajowych, poznałeś *Nayjaś. PANIE* od początków pa-

nowania, w co naród usposobić należy, aby światło rozumu i przekonania, zbliżało go do poznania potrzeb existencyi krajowej, do dostrzeżenia wad organizujących, i do uznania potrzeby wyboru lepszego nad inny rząd. — Poznałeś *KRÓLU* *Nayjaś*: czym jest w składzie republikańskim panowanie twoje, poznałeś nakoniec, co prawom w wolnym narodzie stawiającym, mocy, ważności, i jednomyślności przydaje. Wszystko to *Nayjaśniejzy PANIE* przez przeciąg panowania twego, z celem naydoskonalszym, w porze dziś pomyślny do tego przyprowadziłeś widoku, który nas o dobrym życzeniu twoim dla oyczyzny zapewnia, a konstytucya rządowa, istotnych chęci twoich daje dowody. — Nienazywamy, i nie chcemy mylnie nazywać dzień 3. maja dniem rewolucyi krajowej, bośmy się z pod dobroci i słodkiego panowania twego *KRÓLU* *Miłościwy* nie wybijali. Zostawujemy takową uroczystość tym narodom, którym światło filozofii, nie radzić, ale zaledwie o wolności rezonować pozwala. — Wolny obywatel, wolnie myślący, i wolnie radzący, któremu wrodzony duch patryotyzmu, tę szczęśliwą zaszczepia różnicę, nie zna innej nad tę rewolucyi, przez którą go słodkich darów przyrodzenia pozbawiano. — I w tym rozumieniu dzień 3. Maja mamy za epokę szczęśliwych skutków panowania *W. K. Mci*, a konstytucyą za odmianę błędów wolności.

Niemasz prawa, któremoby piętno trwały doskonałości położyć można; odmiana czasów i okoliczności, przed przewidzeniem ludzkim utajone, i ściśle z losem narodów spojone, im zwykley trują nayświętszą ustawę, tym skwapliwiej rozsądny i oświecony naród, o poprawie wad politycznych, i wzmocnieniu sprężyn rządowych zamyślać powinien. Uskutecznia się to na nas *Nayjaśniejzy PANIE*, gdzie dzielność oświecenia i nauk, które *W. K. Mość* w kraju z korzyścią zaszczepiłeś, i z których niedaremne z pociechą serca oycowskiego odbierałeś skutki, do tyła nam sprawuje szczęśliwości, że odfunawszy dawnych przesądów zawady, poznawszy przyczyny słabości i niestałe fundamenta trwałości naszej, staneliśmy w zupełnym stopniu nadziei, bydy podobnemi rządym narodom.

Każda ustawa rządowa, którą lud na zasadach chlubney wolności dla siebie stanowi, jeżeli z jedney strony unika bydy pod prassą jedynowładcy, z drugiey strony nie unika tego, co prawo kardynalne, wolnego pisanie i mowienia pozwoliło. — Lecz na wzajem, jeżeli długą rozważą roztrząsana, ziedna troskliwego o wolność swoją obywatela przekonanie, i jeżeli z serca jego uprzątnawszy bojaźń i powątpiewanie, zostawuje na miejscu tych, poznanie dobroci i przyszley szczęśliwości, staje się tym trwałszą, im stały wolny obywatel wolnie

ią szanować przedsięwzięcie. Niepowątpiewamy Nayjaś: KRÓLU o tych, którzy analizując wady konstytucyi rządowej, chcą dać dowody patryotycznej troskliwości swojej; ale kiedy zayrzy do serca ich i przekonania ta nieomylna prawda, na której moc, szczęście, i eksystencya Rzpltey gruntuje się: że prawo wolnego rządu, tyle ma dobroci, ile mu jey sami obywatele udzielaia. Uydą niewątpliwie, że nie wczesne wnioski trwożliwego ich rozumienia, które na obiekt wad konstytucyi zapadły, wystawiają nam niedocieczoną przyszłość, a w niej wątpliwą cnotę żyjących po nas obywateli.

Wierni swemu Królowi i oyczyźnie: posłuszni prawu i władzy prawodawczej obywatele ziemi Wiskiej, zaprzyśiągli się jednomyślnie po zagajeniu seymiku konstytucyą rządową, i przyłączywszy do Laudum punkt dla posłów swoich, utrzymywania mocy i jestestwa teyże konstytucyi, gdy winni są dług wdzięczności i podziękowania W. K. Mci, za ten styl, którym przez światło panowania, doprowadziłeś naród do politycznych odmian, któremi się już cieszyć może; Składają go u tronu W. K. Mci, po dniu 3. Maja z najpierwszego jako publicznego zjazdu, tym uroczystości, im liczniey zebrań obywatele, łącząc porozumienia serc swoich, w samymże dopełnieniu prawa, w zakład wierności W. K. Mci, i publicznego z konstytucyi rządowej ukontentowania chęci swoich niosą oświadczenie.

Szczęśliwy ten los, którego nam oparrzność przeznaczyła, i którego pomyślności pokolenia nasze z radością doznawać będą, przypisujemy Nayjaś: PANIE tey rękoyini, którą W. K. Mość, królując wolnemu ludowi wszystkie dobre skutki dla narodu powołujesz.

Dzień zaś 3. Maja, jako dzień normalny powstania narodu, na dziekczynienie Bogu poświęcony, prosząc o jak najdłuższe W. K. Mci panowanie, obchodząc będziemy z tą uroczystością, która dzieła królów w późne przenosi wieki.

Wierni poddani.

Wypis z listu z Kowalów dnia 24.

Lutego.

Na dniu 14. lutego powiat Preński zbiehawszy się do Pren odprawił seymik następującym sposobem: Po zwykłym dzwonieniu y mszy, miał kazanie x. Karpowicz archidiakon i proboszcz miejscowy z słów pisma: *Legem implebitis opere, haec est enim sapientia vestra & intellectus coram populo, ut audientes universam legem dicant, et populus sapiens & intelligens, Gens Magna! nec est alia natio tam grandis. Custodi igitur, & docebis tam Filios, ac nepotes.* W ośnowie kazania okazał: *Jaka sama w sobie jest Ustawa Rządowa 3. i 5. maja, co do swych ustaw, co do swej legalności, y co do powszechny o sobie opinii.* — Potwore: *jaka jest ta ustawa w stosunkach do uszczęśliwienia narodu.* Co do mocy y bezpieczeństwa zewnątrz, co do porządku y spokojności wewnątrz, y co do równości y powagi szlacheckiej. — Cała powszechność jest w chęci y oczekiwaniu, aby wydrukowane to kazanie zostało, y spodziewa się to czytać z pożytkiem, co słuchała z tak wielkim zbudowaniem y upodobaniem. — Po kazaniu pierwszy *ex ordine* urzędnik zagaiwszy seymik, zbliżył się do wielkiego ołtarza z całym powiatem, który z rozrzewnieniem y niewypowiedzianą poćiechą, na utrzymanie krwią, życiem y majątkiem ustawy rządowej 3. y 5. maja; jednomyślnie zaprzyśiągl. — Po czym całe obywatelstwo rozstało się, zostawując we środku między sobą miejsce magistratowi i ludowi miejskiemu Preńskiemu przystępującemu do zaprzyśiężenia. — Po przysiędze szlachty y miasta, za ustąpieniem ludu miejskiego, na seymiku deputackim obrano jednomyślnie deputatem JP. Szela. — Na seymiku gospodarskim powiat uchwalił z dymu rolniczego na rok po złt. 4. przez trzy lata, na ulkutecznienie normalnego rozgraniczenia; y delegatów obrał do J. K. Mci i stanów sejmujących, z oświadczeniem powiatowego z ustawy rządowej y ze wszystkich dzieł seymu teraźniejszego ukontentowania. — Na seymiku elekcyjnym do podkomorostwa jeden tylko był kandydatem JP. Szymon Wiskiewicz podstarosta Kowieński; wszyscy obywatele szanując cnotę, przymioty y zasługi tego szacownego obywatela, jednomyślnym żądaniem pociągnęli y obrali Podkomorzym. — Do chorągwa czterech było kandydatów, ale trzej majątniey y zaleceni o bytemi funkcjami publicznymi, odstąpili kandydacyi, naytarszemu wiekiem, a cnotliwemu i załóżonemu obywatelowi JP. Tomaszowi Illiniczowi oboźnemu Kow. — Z tą samą jednomyślnością, ufnością y zgodą dali wszyscy urzędnicy obranemu zostali, a seymik we trzech dniach zakończył się. — Pierwszy raz byłem na takim seymiku, na który wszyscy zgromadzili się obywatele, a nikt ich nie przywoził, bo wszyscy sami zbiechali się. — Nie widziałem na nim niczyiej partyi, nikt nigdzie szlachty nie zamykał, nikt niepoit, na każdey sesyi seymikowej wszyscy znajdowali się, nie widziałem pijanych, ani kłócących się, nie słyszałem żadnych wiwatów, żadnego wołania y wrzasku; ale z rozrzewnieniem widziałem wszystkich obywateli od najmajątniejszego do najuboższego, pełnych radości z wolności y swobod upewnionych prawami seymu teraźniejszego, mianowicie w opisie seymikow, znajdujących się na ich pożytkach, śmiało a grzecznie y skutecznie przekładających ostrożności swoje względem osób w kandydacyi do urzędów zapisujących się. — Słowa widziałem seymik rozumny y poważny. — Gdyby apostołowie y miłośnicy dawnego w kraju y na seymikach bezładu y nieładu, widzieć mogli seymik Preński, a widząc w postępowaniu y w skutkach wolność rzetelną, spokojność y porządek, jeżeli jeszcze serc swych do gruntu nie zepsuli, jeżeli zdań swoich zupełnie obcey nie oddali woli, przekonani y zawstyżeni dowodami, przyznać je dobroci Praw, a same Prawa czcić nauczyłiby się, którym dotąd tak złośliwie uwłaczają.

Tomasz WAWRZECKI, Chorągiew W. W. X. Lit.
Poseł Brańławski.

Wypis z listu z Mitawy d. 23. lutego.

Doniosłem Wpantu d. 9. grudnia, że wszystkie 27. powiatów xiestwa Kurlandyi y Semigalii stółownie do listu cyrkularnego xiążenia, zgromadziły się *in termino & loco Convocationis*, końcem aby były *immediate* uwiadomione o tych materyach, które sam xiąże osądził za potrzebne do komunikowania im. — Zaraz po tym odwołaniu się do stanu rycerskiego, okazał tenże sposobem nayoczywistszym swoje zdanie, i powszechnie życzenia we wszystkim, cokolwiek podane mu było do rozstrząśnienia; powtwarzają to gruntownie deklaracye przez powiaty poczynione. — Approbują w nich jako naywy-

rażniey to wszystko, cokolwiek plenipotent krajowy y reprezentanci będący w Warszawie uczynili. — Sankcyja ta, tak ogólna, przekonywa, że stan rycerski nieodstępny jest od prawideł swoiey wolności. — Z 27. powiatow, 23. naysołenniey oświadczyły prawdziwy y nieodmienny Patryotyzm. — Powiat *Neuenbourg* odłożył dać swoję opinią. — *Talsen* zamilezał; dwa tedy tylko zostały niezgodne z wolą powfzechną. — Zgadza się z oryginałem.

HEYKING: *Deleg: Stanu Ryc. Kurlandz:*

Wypis z listu z Wiednia d. 22. lutego.

W tym momencie byłem przytomny audyencji posła *Tureckiego* u xiążęcia *de Kaunitz*. Xiąże ozdobiony wszystkimi dyamentami swemi, podniósł się z krzella dla przyjęcia go y uchylił kapelusza; potym nakrywszy się y usiadłszy prosił posła *Tureckiego*, aby usiadł na przeciwko niego; posel krótką rzecz uczynił w języku swoim, którą tłumacz po niemiecku przełożył. Powiedział: iż przyślany jest od sultana *Selima* dla oświadczenia cesarzowi radości swey, z przywrocenia pokoju między dwoma mocarstwami, dla oznaymienia mu o wstąpieniu swym na tron, powinszowania na wzajem elekcyi cesarza na państwo *Rzymskie*, osiągnięcia oraz koron *Węgierskiej y Czeskiej*; przydał, iż oddając xiążęciu *de Kaunitz* list W. wezyra, winshawal sobie: iż to ziednało mu sposobność widzieć męża, który sławnym stał się w nayodleglejszych krajach, y który znanym jest w *Carogrodzie* z chwalebnych y ciągłych prac swoich. Xiąże *de Kaunitz* odpowiedział mu po *francuzku*, iż czuje niepospolitą radość z widzenia raz jeszcze w czasie ministrowstwa swego, posła od *Porty* do J. C. Mci; a to po przywróceniu pokoju między dwoma mocarstwami, o którego utrzymanie on przez lat 50. starać się nieprzeławał. Przydał: iż pewien jest, że cesarz z ukontentowaniem przyjmie wiadomość o wstąpieniu na tron sultana *Selima*, y powinszowaniu które czyni *Leopoldowi* II. nad osiągnięciem niezmierney monarchii *Austryackiej* y wyborem do berła *Cesarow.* — Po tych zwyczajnych rozmowach, xiąże pytał się posła: jeżeli pora terazniejsza roku dobrze mu służy? mówił oraz o niewygodach długiey jego podróży; na to wszystko *Radib effendi* odpowiadał z grzecznością, zapewnił xiążęcia: iż w ciągu całej swoiey podróży, winien był tylko podziękowania za wygody y grzeczności, które wszędzie znajdował; powiedział xiążęciu: iż wszyscy ministrowie uważać go powinni jako swego *papę* (taki był wyraz tłumacza) przydał: iż jest *fizyognomistą*, y że odkrywając w składzie twarzy xiążęcia, wielkiego człowieka, którego dotąd znał tylko ze sławy. — Ponieważ w sali było bardzo gorąco dla ściśku zebranych na tę uroczystość ołob, audyencya nie trwała jak minut 20.

Na dniu 9. przeszłego miesiąca w nocy w *Gmünd* w wyższej *Karyntyi*, dało się słyszeć mocne trzęsienie ziemi, tak dalece, iż śpiący z łózkami w górę podrzuceni byli, domy ryfowały się, piece y kominy obalały się. Od r. 1692. nie pamiętają tutaj tak silnego trzęsienia.

Przejeżdżający tedy posel *turecki* z *Berlina* *Eubekir*, wypocząwszy w dalszą puścił się drogę. Przed wyjazdem był potajemnie u bankiera tutejszego *Smith-*

meyer y złożył u niego sumę 60,000. złt. *niemieckich*, zebraną w *Berlinie*, w czasie poselstwa swego, prosząc, aby nikomu o tym z ludzi jego nie powiadał, y w całości do *Carogrodu* przesłał. — Wyślany od stanów *Węgierskich* do *Neapolu* graf *Szekseny*, miał publiczną audyencyą u królestwa, którym oddał medale z rozkazu stanów *Węgierskich* bite, na pamiątkę bytności królestwa w *Prezburgu* pod czas koronacyi. Medale te wyrażają na jedney stronie podobne obrazy króla y królowy, na drugiej, ołtarz z herbami *Węgierskimi*, na którym *Panonia* w postaci niewieściey pali ofiary. Na boku ołtarza widać bożyszcze rzeki *Dunaju*.

Z *Rzymu* d. 3. Lutego. Tutejszy konsul *moskiewski* *P. Santini* odebrał od dworu swego kuryera, z wiadomością o zawartym z *portą* pokoju; przywiozł także list własną ręką imperatorowy do papieża pisany, w którym imperatorowa wyraża, jak żywo boleje nad zuchwalstwem i bezbożnością *Francuzow*, oraz gwałtem, którym *Awenion* oycu ś. wydarli; iż wydarcie to cudzey własności, jest krokiem pełnym zgorzienia, i godnym naywiększey nagany; ale dziwić się nad nim nie należy, gdyż pochodzi od narodu, który zdeptałszy wszelkie związki łączące go z religią i stolicą apostołską, puścił wodze wszelkim występkom i bezprawiom. Imperatorowa obiecuje wszelkie jakie tylko w jej mocy będą posilki i starania, dla przywrocenia oycu ś. wydarłey *Awenionu* własności. — Ociec ś. smutną odebrał wiadomość o śmierci siostry swoiey *Donny Julii Olimpji Braschi Onesty*, matki kardynała *Braschi*, i xiążęcia *de Nemi*.

Z nadgraniczy *Włoskiej* d. 18. lutego, Donoszą tu, iż *Porta* będącego na kongresie *Reisessendi* wyllać ma na posła nadzwyczajnego do *Petersburga*, przeciwnie zaś monarchini *Moskiewska*, wyznacza ministrem swoim do *Porty*, jenerała *Tamara*, który flotylli na *Archipelagu* przywodził. *P. Severin* dawniejszy *Moskiewski* jeneralny konsul w *Multanach i Włoszczyźnie*, mianowany bydl ma za sprawującego tam interessa imperatorowy. Pierwszy tłumacz *Porty* na kongresie xiąże *Moruzi* odebrał od imperatorowy w podarunku złotą tabakierę y futro z czarnych lisów. — Port w *Oczakowie* w przyszłym lecie ma bydl czyszczony, y przysposobiony do przyjęcia wielkich wojennych okrętow, na co imperatorowa 250,000. rublow wyznaczyła. Ze wszystkich stron majętniejszy *Grecy* zbierają się tak do *Oczakowa*, iako też y do innych portow *Krymu*. Dla wygody handlu, 2. razy na tydzień wychodzić ma pakebot, z *Oczakowa* do *Carogrodu* y nazad. Dwaj bogaci krewni *Maurojeniego*, odebrali pozwolenie przeniesienia się do *Tryestu*. Baron *Herbert* odebrał rozkaz, aby im pomagał, do wyniesienia z *Turek* całego ich majątku.

Z Londynu d. 10. Lutego. Parlament Angielski.

P. Pitt składa rozmaite papiery, ściągające się do publicznych wydatkow. — We czwartek uchwalono na 16,000. maytkow, między którymi 4,425. morskich żołnierzy, po 4. funt: szter: miesięcznie na każdego. *P. Pitt* przydał, iż potrzebne na rok ten wydatki, na utrzymanie wojska, dotąd izbie podanemi bydl nie mogły, z przyczyny ktotkości czasu do wygotowania onych, oświadcza, iż jeżeli izbie zdawać się będzie, przyniesie za tydzień *budget*, czyli stan ogulny wydatkow państwa. *P. Fox* prosił: ażeby się z tym ministerium nie spieszyło, gdyż rzecz wyciąga rozwagi. Uchwalono potym w wielkim *comité* 3,500,000. funt: szter: na opłacenie naro-

dowego długu. — Major *Maitland* miał długą mowę względem wojny w *Indiach* toczącej się, powiedział wiele przykrych rzeczy Panu *Dundas* dyrektorowi kompanii. Dochody *Indyi*, rzekł on, zupełnie upadają, a brzemie zaciągniętych przez wojnę długów, spadnie na naród *angielski*, przymierzeńcy nasi *indyjscy* umieją tylko palić i rabować; są to *kozacy* wojska naszego, którzy podzieliwszy się z nami łupem, a wydarłszy nam honor i skarby, śmiać się będą z nierozumu naszego. Powstał na lorda *Cornwallis*, powiadając: iż on będąc rządcą *brytańskim*, jak tyran *indyjski* postępował sobie; przeciwnie zaś *Tippo* mniemany tyran *indyjski* używał umiarkowania, które rządcy *angielskiemu* przysłało; skończył domagając się, aby ministerium złożyło papiery ściągające się do interesów *indyjskich*, szczególnie zaś propozycje, które *Tippo* podał lordowi *Cornwallis* do przerwrocenia pokoju. — P. *Francis* żywo popierał i mowę i wniosek kolegi swego, domagając się u P. *Dundas* o złożenie żądanych papierów. P. *Dundas* zabrał głos, wyraził: iż nie waha się na moment złożenia papierów, oprócz propozycji, które *Tippo* podał; że panowie z opozycji niepomalu się zadziwią, gdy w tych papierach nic innego nie znajdą, nad to, co w publicznych piśmich już ogłoszone było; usprawiedliwiał lorda *Cornwallis*, chwalił jego postępek, przydając: iż gotów jest ręczyć za niego, z niebezpieczeństwem własnej osoby; co się zaś dotyczy dochodów *indyjskich*, nie jestem rzekł bynajmniej o nie troskliwy, czas sporym zbliża się krokiem, w którym dochody *indyjskie* pomocną rękę W. *Brytanii* podawać będą, i że nie przyjdzie do tego, ażeby W. *Brytannia* pieniędzmi swemi *indyj* pomagała. — P. *Fox* zapewniał: iż nigdyby nie powstał do mówienia, gdyby go nie obruszyły pochwały, które P. *Dundas* w mowie swojej lordowi *Cornwallis* dawał; pochwały, które odwołał i generała *Abercomby*, nie wiele im honoru przynoszący, zbijał zupełnie. P. *Dundas* raz jeszcze odpowiadał, po czym uchwalono, aby papiery ściągające się do *Indyi*, złożone były, wyjąwszy kondycje przez *Tippo* podane, jako ściągające się do tajemnych negocjacji, w które iż ba wdawać się nie może.

Podatki z roku przeszłego wynoszą do 16. millionów funt: szter: czyli 640. millionów złł: pol: do których z samej akcyzy weszło 7. millionów, czyli 280. millionów złł. polskich.

Z Paryża dnia 13. Lutego.

Zgromadzenie Narodowe Prawodawcze.

Na sefii d. 10. Czytano address od obywatelów z *Beauvais* żalący się: iż marszałek *de Rochambeau*, kazał odprawić ziednego batalionu gwardyi narodowej 45. woluntaryuszów, dla tego, że miary przepisanej dla wojskowych nie mieli. Uchwalono: iż ta przyczyna służyć odtąd nie będzie mogła do oddalenia woluntaryuszów, a tych których dla niej odprawiono, nazad przyjąć kazano. — P. *Journu Aubert* imieniem deputacji kolonialnej składa relacją o położeniu *St. Domingo*, tudzież innych wysp pod wiatrem; dla podźwignienia których żąda, ażeby tymczasowo wyznaczono 3. millio-

ny liwrow, na zakupienie we *Francyi* pierwszych potrzeb, tudzież ażeby dla tychże osad, pozwolono uczynić zaciąg od 5. millionów w *Ameryce*, hypotekowany na summach, które stany ziednoczone winne są *Francyi*. — P. *Brissot* nie chce dozwolić żadnej pomocy osadom, poki konkordaty zawarte między białymi y mulatami, potwierdzone nie będą. Decyzją do frzody odłożono.

Na sefii d. 11. Administratorowie departamentu *de l'Isere* donoszą: iż officerowie 40. regimentu dawniej *Soissonnais*, zbiegli, wyjąwszy pięciu. Kazano ażeby minister wojenny dał z tego tłumaczenie. — Minister interesów wewnętrznych przesyła listę osób składających gwardyą krola, tę drukować kazano. — P. *Pethion* pisze do prezydenta, prosząc o rozwiązanie kwestyi: czyli podług rek wizycyi ministra wewnętrznego, może przypuścić gwardyą krola do przysięgi na ratuszu, gdy ta gwardya nie jest wojskiem narodowym, y nie może składać przysięgi posłuszeństwa narodowi, służąc szczególnie krolowi y przez niego płatną będąc? Odesłano do deputacji prawodawczej. — Minister morski donosi: iż kilka okrętów wysłanych z posiłkami do *St. Domingo* dla złych czasów wrocić się do portów musiały. — Czytano list od krola żądający, ażeby urządzono gwardyę *Szwajcarskie*, y kazano z skarbu narodowego, wypłacać onym. — Minister wojenny wspiera to żądanie krola. Co zaś do dezercyi officerów 40. regimentu, o tej także wczoraj odebrał wiadomość. Odesłano to wszystko do deputacji wojskowej. — P. *Tardiveau* od deputacji prawodawczej, przynosi projekt przysięgi dla gwardyi krolewskiej. Ten odesłano do deputacji centralnej, która ma wyznaczyć czas do roztrząśnienia onego. — Tegoż dnia na sefii wieczornej deputacja od rzpltey *de Mulhausen* żąda potwierdzenia konwencji handlowej zawartej między krolom *Francuzów* y rzpltą *de Mulhausen* d. 22. września 1791. Rzeczą tę do 2. tygodni odłożono. — P. *Calon* skarży się, iż tłum ludzi mimo gwardyi stojącej przed salą, opanował galeryą naprzeciwko prezydenta, do której podług regulamentu, za biletami posłowie wchodzić tylko wolno. Galeryę mrucają, prezydent wzywa do porządku. — P. *Brehard* składa relacją o *Awenionie*, po której projekt dekretu w 9. artykułach wnosi. Ten drukować kazano.

Na sefii d. 12. P. *Lambert de Belon* żąda: ażeby podług wniosku na wczorajszej sefii przez P. *Pastoret* uczynionego, *Montesquieu* uznany został godnym honoru *Pantheonu*, równie iak krolowie *Ludwik XII.* i *Henryk IV.* względem czego projekt podaje, który odesłano do deputacji edukacyjnej. — P. *Kersaint* ieden z kommisarzy obranych przez departament *paryzki* do roztrząśnienia projektów względem budowli i pamiątek narodowych, składa raport w tej mierze, a razem projekt przeniesienia zgromad: narod: do kościoła przedtym *ś. Magdaleny*, gdzie zabudowanie potrzebne i porządne kosztować będzie 4. milliony, terazniejszy zaś mieysce wraz z zabudowaniem używanym z niewygoda przez Z. N. otaxowane jest 21. millionów. Odesłano do deputacji edukacyjnej, i dozór nad izbą zgromadzenia mającej. — Deputacja od obywatelów przedmieścia *St. Antoine* składa i ofiaruje piki, które obywatele tego przedmieścia zrobić kazali, dla walczenia przeciw nieprzyjaciółom konstytucyi. Kazano w dyaryusz zapisać.

GAZETY NARODOWEY I OBCEY.

z WARSZAWY DNIA 3. MARCA ROKU 1792.

Dalszy ciąg sądu trybunałskiego w Wielkim Xięstwie Litewskim.
Prawo dnia 19. Stycznia roku 1792. uchwalone.

3tio. Cenfora obowiązkiem nayszczegulnieyszemi będą: 1. Dostrzeganie, ażeby sprawiedliwe konnotowanie było zdań deputatów w turnowaniu się głośnym. 2. Czułość, aby w czasie turnowania się sekretnego mniej, ani więcej galek przez prezydującego rozdanych nie było od liczby deputatów sądzących, dla czego pudełko z galkami będzie przy cenforze, i niepiérwey z onego prezydujący dobywać ma iedną po drugiey galkę, aż po przeliczeniu przez cenfora, aby wielość onych, do wielości deputatów stosowaną była. 3. Po każdym też odbytym *turnum* sekretnym, obowiązkiem cenfora będzie, aby wraz z prezydującym rachował wota, iuż *affirmative*, iuż *negative* dane, dla czego od dwóch drzwiczek szafki, za otworzeniem ktorych, oddzielnie też wota wysypane będą, klucze dwa między prezydującego i cenfora rozdzielić się mają. 4. Nakoniec cenfor pilnować też i pifarza będzie, aby ten obowiązkom swoim zadosyć czynił.

4to. Cenfora też nayszczegulniey tak w trybunale głównym, iak i w kole *compositi iudicii* obowiązkiem będzie: utrzymywanie porządnego dyaryusz, prezeneyi kollegow na sądach z wymienieniem, o ktorey godzinie ktory deputat przybędzie, i przez iak wiele dni nieprzytomnym zupełnie będzie, a co tydzień taki dyaryusz utrzymywany, przez zmienić się mającego cenfora w końcu każdego tygodnia podpisywany być ma.

5to. W kole *compositi iudicii* cenforem będzie zawsze ieden z deputatów świeckich za prezydencyi duchownego, i przeciwnie; dla czego w wyborze przez losy na prezydencyą koła duchownego podług punktu 5. artykułu II. między dwónastą galkami, iedna tylko będzie z literą P. pomieszczona, a po wybraniu prezydującego, zaraz drugi wybor następować ma cenfora pomiędzy sześcią galkami, iedną z literą C. umieszczając, i przy dobywaniu onych, albo duchownych, albo świeckich tylko deputatów mianując, dla dopełnienia tego prawa, aby za prezydencyi świeckiego był duchowny cenforem, i przeciwnie,

6to. Cenfor równą deputatowi mieć będzie pensyą, i równemu absencyi wytrąceniu podlegać, oprócz choroby obłożney, którą iak deputat, zaprzy sięże na naypierwizey sessyi, a w zdarzeniu teyże następującej z kolei wojewodztw i powiatow, deputat mieysce chorego do nowey elekcyi zastąpi.

ARTYKUŁ V.

O pifarzach trybunałskich.

1mo. Pifarzow trybunał główny ziemski będzie miał dwóch, po iednemu w każdej izbie, a tych wojewodztwa i powiaty w kontynuacyi, tey kolei, iaka z dawnego prawa przepisana została, wybierać będą, z tą iednak w mocy ninieyszey ustawy różnicą, iż lubo na trybunał następny powiaty Brzławski i Nowogrodzki wybierać mają pifarzow, do tych iednak wzwyż rzeczzone powiaty dobiorą ieszcze i po iednym deputacie, a podobnie i nadal każdy z tych dwóch powiatow na ktorego kolej piora wypadnie, dwie wybierać zawsze będzie osoby w myśli prawa o seymikach, iedną na deputata, drugą na pifarza.

2do. Pifarz trybunałski będzie na cały rok w każdej izbie bez wotum iednak decydującego, a obowiązkiem tegoż będą: straż naywyższa nad regentami i kancelaryą trybunałką, straż pieczęci, z ktorych jedna, tak *pleno* iak i izbom głównego trybunału służyć ma pod herbem pogoni, i z napisem: *Pieczęć trybunału głównego ziemskiego W. X. Litt.* a druga izbie koła duchownego pod taką pogonią z napisem: *Pieczęć sądu compositi iudicii W. X. Litt.*

3tio. Pifarz trybunałski doglądać nayszczegulniey będzie wierności, tak w trzymaniu aktow trybunałskich, iako też w zapisywaniu w swoiey protokołu stronicy wszelkich decyzyi wiernie.

4to. W czasie *pleni* ten z pifarzow dwóch trybunałskich będzie sprawował funkcją, z ktorego repartyeyi rejestrow sprawa pod decyzją przywołaną zostanie; obydwu wżakże pifarze w kole zasiadać będą mogli.

5to. Pifarze trybunałscy zastępować odtąd będą funkcją dawną podskarbiow trybunałskich, i w tym obowiązku trzymać będą rejestr przychodow i wydatkow skrzynki trybunałskiey, do ktorey wżysztkie odtąd kopy i *jura cancellaria* wchodzić mają.

6to. Pifarz trybunałski, iako podskarbi, po komunikacyi sobie przez cenfora uczynionej, wżysztkich absencyow pierwey, aniżeli deputatom *decursiue* opłaci pensyę ze skrzynki, odtrącać tymże absencyę ma w następującym sposobie, iż za godzinę omyloną odtrąci się zł: 9. za dwie zł: 18. za trzy zł: 27. za cztery zł: 36. za całą sessyą uchybioną zł: 72. za dwie sessye zł: 252. za trzy sessye zł: 504. i tak daley postępując, aż do omylenia całego tygodnia, w kto-

rym zdarzeniu deputat przysięgą nie ewinkujący choroby, od całej pensyi i funkcyi odsądzony zostanie.

7mo. Pisarz każdy trybunałki równą mieć będzie pensyą, iak i każdy z deputatów pod utratą w proporcji powyższej, oprócz przypadku choroby, którą równie iak i deputat przysięgą usprawiedliwić będzie winien; w czasie zaś choroby pisarza, jeden z regentów losem pełni, albo w iakiey bądź z izbow trybunałskich wybrany, miejsce tegoż zastąpi.

8vo. Po wypłynieniu tygodni wszystkich trybunału głównego z pisarzów dwóch, ten do piora koła duchownego pozostanie w czasie miesięcy wakujących, na ktorego los wypadnie.

9no. Pisarze obydwu trybunałscy, przy rozpoczęciu trybunału przysięgę wykonają podług rotty poniższej.

(Reszta potym.)

Billet przysłany do kantoru gazety narodowej.

Czytając w przedostatniej gazecie, iż województwo Lubelskie umieszczone jest między temi, które wyznaczyły delegacye do Nayaś: Pana z podziękowaniem, mam sobie nie tylko za powinność, lecz za chlubę oświadczyć: iż obywatele tego województwa, powierzyli posłom swoim zlecenie podziękowania N. Panu, i stanom seymuicym, widząc się w ich liczbie tłumaczem i świadkiem posłuszeństwa przywiązania, i radości, którą w ciągu odbytych obrad seymikowych okazali N. Panu i zbawiennej ustawie rządu naszego.

STANISŁAW POTOCKI.

Posel Lubelski.

DONIESIENIA z WARSZAWY.

DNIA 3. MARCA 1792. ROKU.

Pamiętnik na miesiąc Luty zawiera I. Historyczne wiadomości o niniejszej Francji. II. Dokończenie uwagi jednego Saskiego patryoty, względem ofiarowania korony Polskiej Fryderykowi Augustowi. III. Objaśnienie powodów, z których pewien nieznaiony odradzał przyjęcie korony Polskiej N. elektorowi Saskiemu, dobrze myślącym Saffom, i Polakom poświęcone. IV. Zasady do sądzenia przyzwoitego o ważności różnych krajów, i porównywania iednych z drugimi. V. Zdanie całą europeę interessujące deputacyi dyplomatycznej względem wojny, na którą się zanośi między Austryą, Niemcami, i Francją. Kosztuie na rok złt: 24. z pocztą złt: 36.

Dziennika E. Handl: cz: V. na 1. Marca wyszła z druku, zajmuie w sobie 1. Katalog zagranicznych drzew fruktowych i nasion Potażeryi, będących do przedania w Warszawie u A. P. Au: Nro 1370. 2. 10ty druk Policyiny. Uniwersał kommissyi Policyi, nakazujący przeniesienia cmentarzy i szlachtczow za miasta. 11ty druk obwieszczenie kommissyi Policyi zakazujące tancow w dni religijne panująca zabronionych. Ta część

V. osobno biorąc kosztuie złt: 1. przez prenumeratę zaś na rok cały złt: 24. a z pocztą 36. na pół roku przez połowę, prenumerować można każdego czasu biorąc wyszłe od nowego roku części. Przez pocztę biorąc, adres do J.P. Arciszewskiego kassjera gazet i dziennikow na pocztę, bez pocztu zaś prosło do ekspedycyi dziennika na krak: przed: Nro 266. w Warszawie.

W księgarni Gröllowskiej w Marywilu w sali nad bramą znayduie się. 1. l'Almanach historique de la revolution Francoise, pour l'année 1792. redigé par M. J. P. Rabaut, on y a joint l'acte constitutionnel des François, avec le discours d'acceptation du Roi. Ouvrage de l'imprimerie de Didot l'ainé a Paris. Prix fl: 12. 2. Tableau de l'histoire générale des Provinces-unies 10. Tomes grin: 12. Prix. fl: 100. 3. Freymüthige aufeinandersezzung der Nachtheile die der, Preussische handel durch das See-Salz-Handlungs monopol erlitten in 8. 1791. geh fl: 4.

U P. Dufour kons: N. J. K. Mei, znayduia się dni zabawne, przez P. de Gomez po Francuzku napisane, a teraz na Polski ięzyk przełożone 8. tomow in 8vo z których, każdy zawiera 300. aż do 394. kolumn. Oprawne alla rust: na papierze wodnym złt: 30. na papierze kleiow: 36. Opisanie wysp Pelew w części zachodniej Oceanu spokojnego leżących, ułożone z dziennikow i podania kapitana Henryka Wilson i ludzi iego, którzy się rozbili na okręcie kompanii Jndyi wschodnich nazwanym Antelope w miesiącu Sierpniu 1783. Nayprzód z Angielskiego na Francuzki, a na Polski ięzyk tłumaczone przez X. Remigiusza Ładowskiego S. P. 2. vol: in 8vo. złt: 8. Milto-na, Ray utracony; ksiąg dwanaście z Angielskiego przetłumaczone; przez Jacka Przybylskiego w Krakowie 1791. tom 1. in 8vo. złt: 7. Traian Polski zokazyiustawy rządowej na dniu 3. Maia 1791. r. zapadłej, tudzież i powszechney całego kraju Polskiego radości, przez Wincentego Borkowskiego I. tom in 8. na papierze kleiowym złt: 3. gr: 15. Ditto na wodnym złt: 3. Nad rewolucyą dwóch narodow w Europie gr: 15.

Licytacya dworku szl: Rudzkiego i sukcesorow, przy ulicy Marszałkowskiej zwaney pod Nrem 1382 sytuowanego, z mocy dekretu i rezolucyi urzędu jurysdykcji Kapitulney gruntow szpitala S. Ducha przy Warszawie, dnia 9. miesiąca Marca r. 1792. po południu o godzinie 2. w miejscu sądowym odprawiać się będzie. Zyczący nabyć, może wcześniej offerencyą swoją w kancelaryi tegoż urzędu zapisać, i licytacji attentować ma.

Obwieszczaia się kredytorowie na dworku dawniej Halbow, potym Uro: Jakubowskich, a teraz Ur: Kobrzyńskich w mieście Skaryszewie przy Warszawie stojącym z dekretu J. K. Mei kommissarskiego w roku 1779. zapadłego, pretensye przysadzzone i lokowane mający, aby w urzędzie radzieckim Skaryszewskim na drugim terminie w dniu 13. miesiąca Marca roku terażniejszego 1792. przypadającym, przed tymże urzędem Skaryszewskim, końcem odebrania swoich pretensyi stanęli.

W księgarni Wiedeńskiej, P. Trattnera na ulicy Senatorskiej, Nro 460. w kamienicy P. starościny Olbromskiej, na przeciwko palacu Prymasowskiego, znayduia się do przedania nasiona Wiedeńskie w iak nayprzedniejszych gatunkach, i w mniejszej, iak gdzie indziej cenie. Takoz znayduie się piwo Angielskie dobre, butelka po złt: 1. i gr: 20. i świece białe woskowe iarzace fabryki Jarosławskiej.

Przylączona taxa na regestrze osobnym będzie się rozdać przy gazecie.

Pismo pod tytułem: Fairka pełna ognia miłości ku oyczynie na osuszenie zbyt mokrego kropidla przez K: J. F. W. R. P. L. sporządzona. W drukarni P. Dufour, i w xiegar-ni P. Szczepańskiego przedaie się. Na papierze Hollenderjskim po złt: 2. gr: 15. na ordynaryjnym po złt: 2.